

DUHOVNO ŽIVLJENJE

97

Družinski
tednik za
slovenske
izseljence

LA VIDA ESPIRITUAL
Revista Semanal
A VIDA ESPIRITUAL
Revista Semanal
THE SPIRITUAL LIFE
Weekly Review

LETO III AÑO

BUENOS AIRES

DUHOVNO ŽIVLJENJE

slovenska izseljenska splošno prosvetna tedenska družinska revija si je osvojila kot vodilo tale načela:

Izbrana vsebina stalne vrednosti — številni in najboljši sodelavci — pesmi in povesti — poljudno znanstveni sestavki — socialne razprave — življenje slovenskih izseljencev — slavonspevi lepot slovenske zemlje — opisi tujih ljudi in navad in dežel — vse kar spada v skrivnostno duhovno kraljestvo lepega, dobrega in resničnega — edina redna tedenska slovenska dopisna šola Naš mladi rod — ženski vestnik — službeni vestnik Slovenske katoliške misije za Južno Ameriko — mnogo slik — fin papir — nizka cena — letno okrog 1.500 strani.

Ustanovitelj in glavni urednik: Josip Kastelic.

Urednik SLUŽBENEGA VESTNIKA Slovenske katoliške misije za Južno Ameriko: Vsakokratni odgovorni izseljenski duhovnik.

Urednica ŽENSKEGA VESTNIKA: Marija Vodopivčeva, Rosario.

Urednica NAŠEGA MLADEGA RODU: Krista Hafnerjeva, učiteljica, Jese-nice na Gorenjskem, Jugoslavija.

Naročnina znaša: a) Za republiko Argentino in vse ameriške dežele, vklju-čeno Severoameriške Združene države in Kanado, letno \$ 5.— m/n (arg. pap. pesov), milreis 20.—, severoameriških \$ 1.50, uruguajskih pap \$ 3.50, čilen-skih \$ 35.—. — b) Za evropske in vse ostale države: letno \$ 6.— (šest argen-tinskih pesov v papirju), ali Din 70.—, francoskih frankov 25.—, Lir 20.—, mark 4.50, holandskih gold. 2.50, šilingov 10.—, šterling 0.35, belgijskih frankov 35.—.

Naročnino je najboljšo nakazati naravnost upravi (glej spodnji naslov) bo-disi v priporočenem pismu, bodisi potom bančnega čeka "sobre Buenos Aires", bodisi s poštnim girom, bodisi našemu pooblaščencu g. Mirku Peljhanu proti službenemu potrdilu, bodisi na katerega izmed načinov, kakor jih spodaj na-vajamo, vedno s pripombo: za Duhovno življenje (La Vida Espiritual).

Buenos Aires — Banco Germánico, Av. L. N. Alem 150. — Banco Holandés, Bmé. Mitre 234. Kdor ima hranilno vlogo pri kateri izmed teh dveh bank, mu ni treba pošiljati denarja, temveč lahko piše banki, naj nam ona izplača naročnino kar iz njegove hranilne vloge.

Buenos Aires, La Paternal. — J. Zivec, Osorio 5087, sprejema naročnino in oglase.

(Dalje na predzadnji strani ovitka)

Naslov uredništva in uprave:

Dirección de la Redacción y de la Administración:

LA VIDA ESPIRITUAL

Condarco 545

Buenos Aires, Argentina

Teléfono: U. T. 63, Volta 2435.

Dr. Angel H. Roffo predava bolniškim strežnicam svojega vélikega in znanega zavoda Instituto de Medicina Experimental para el estudio y tratamiento del Cancer, in nekaterim povabljenim gostom. Kakor je znano, se nahaja ta zavod na avenidi San Martin 5481, torej blizu našega Paternala.

Boj z rakom

I. KAJ MORAMO VEDETI O RAKU?

Z današnjo uvodno razpravo začenjamo podajati našim cenjenim čitateljem tako resno, stvarno in važno stvarino, kakor jo izseljenski listi malokdaj nudijo svojim braveem.

Misel za to razpravo nam je dalo vznemirjajoče dejstvo, da pripadata dve tretjini na raku umrlih v Argentini tujim priseljencem in da je umrlo za to boleznijo že lepo število Slovencev, zlasti Slovenk, kar smo deloma sami ugotovili, deloma pa so nas nekateri odborniki snujoče se vélike organizacije za pobijanje raka posebej opozorili na ta žalostna dejstva.

Razpravo smo bili napovedali že za številko 95 našega lista. Sodili smo, da bi zadostoval kakih 8 — 10 strani dolg pregleden in informativen članek. Ko pa smo se v stvar poglobili, smo videli, da zahteva to vprašanje večje pozornosti.

Odločili smo se torej za tri razprave o raku:

1). **Kaj moramo vedeti o raku.** Ta prvi članek vsebuje v glavnem dobesedna izvajanja slovitega argentinskega učenjaka in svetovno znanega raz-

iskovavca te strahotne šibe božje dr. Angela H. Roffa, ustanovitelja in ravnatelja največjega preiskovalnega in zdravilnega zavoda za raka na vsem svetu. Ta zavod vsaj po imenu in na videz prav dobro poznajo vsi slovenski izseljenci v Buenos Airesu, in vedo za njegov sloves. Gospod ravnatelj izdaja že dvanaajsto leto poseben Boletín del Instituto de Medicina Experimental para el estudio y tratamiento del Cáncer, ki je visoko znanstvena in zdravnikom namenjena zdravstvena revija posvečena izključno raziskovanju raka. Poleg tega je napisal tudi nekaj poljudno znanstvenih razprav o raku. Iz ene izmed njih smo povzeli tudi naš današnji članek.

2). **Zavod za raziskovanje in zdravljenje raka.** Tak bo naslov našemu drugemu sestavku, v katerem bomo podrobneje opisali sam zavod, ki ga vodi gospod dr. Roffo in vse njegove zanimive in dragocene naprave. Naša želja je, da bi priredili tudi poučen izlet v ta zavod in si ogledali veliko ustanovo na licu mesta. Ta naša razpravica bo zlasti zato važna za naše izseljence, da dobro poznajo zavod v katerega se v slučaju potrebe lahko tudi osebno obrnejo in kjer jih bo kar najbolj natančno preiskalo skrbno izvežbano osebje in sicer povsem brezplačno.

3). V tretji razpravi pa bomo obravnavali organizacijo boja z rakom v notranjosti Argentine, torej **socijalno stran boja s to boleznijo**. Razprava bo zanimiva zlasti za naše rojake v notranjosti dežele. Pa tudi za naše čitatelje v inozemstvu, ker bodo imele naše ugotovitve in naši nasveti splošno veljavo.

Kdor bo opozoril na naše razprave svoje prijatelje ki še ne poznajo našega lista, za kar vsakogar prosimo, bo gotovo storil človekoljubno delo.

Ponovno povdarjamo, da je naša današnja razprava avtoriziran delni prevod Roffove brošure: *Lo que debe saberse sobre el Cáncer*. Buenos Aires 1934. Imprenta de la Universidad. Slike, ki jih objavljamo in jih bomo še objavili, so posnete po originalih Roffovega zavoda in se zanje gospodu ravnatelju javno zahvaljujemo v svojem imenu in v imenu svojih čitateljev.

Jasno je, da bo moral brati posebno današnjo razpravo o raku prav počasi in premišljeno, kdor bo hotel imeti od nje kaj koristi. Ravno tako je jasno, da Duhovno življenje, ki hoče biti literarna in poljudna znanstvena slovenska izseljenska revija takih razmeroma težkih znanstvenih in zdravstvenih razprav ne more objavljati zapored, marveč samo v gotovih presledkih.

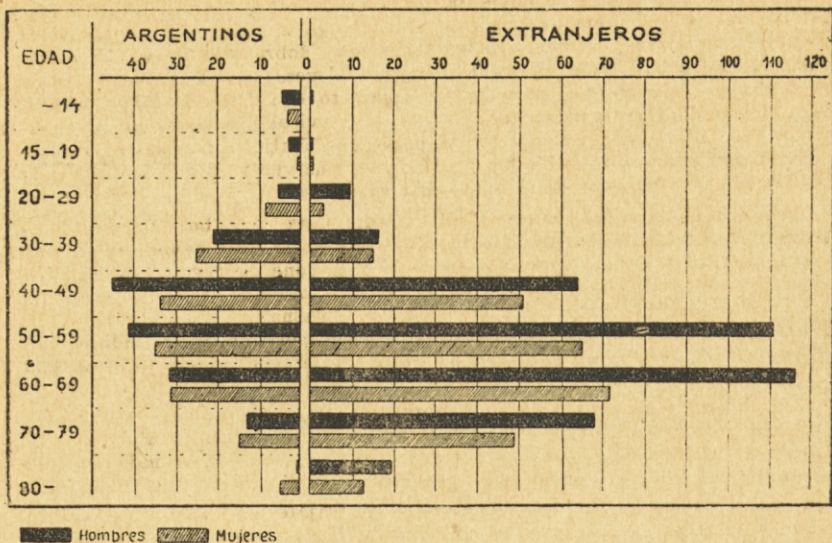
Uredništvo.

Z rakom, strašno šibo človeške družbe, so se neprestano bavili ljudje vseh časov. Ne samo biologi (1), ki so poskušali v laboratorijih rešiti skrivnost njegovega nastanka in razvitka, temveč so se zanimali zanj tudi zdravstveniki, državniki in sploh celo človeštvo. V okoliščini, da se ta bolezen **vedno bolj širi**, so videli vsi enega največjih pokončevavcev ljudi ravno one starosti, ko je človek za družbo najbolj koristen.

Zgodovina našega znanja o raku je torej tako stara, kakor zgodovina zdravniške vede sploh. Toda med tem, ko po dolgem

---

1). Biologi so učenjaki, ki proučevajo življenje in razne življenjske pojave. Op. ur.

Razpredelnica nam nazorno kaže, koliko da jih je bilo med tisoč v Argentini za rakom umrli domačinov in koliko tujih izseljencev. Če pomislimo, da živi danes po zadnji uradni statistiki v Argentini samo 30% inozemcev.

proučevanju mnogo bolezni bolj poznamo in jih boljše zdravimo, posebno takozvane nalezljive bolezni, je ostalo glede raka in nevarnih bul nerešenih še mnogo vprašanj, čeprav je veda izsledila in ugotovila mnogo važnih podatkov o postanku in razvoju raka.

Bistvo raka

Niti moja namera ni, niti namen tega kratkega pregleda ne more biti, da bi pisal razpravo o raznih mnenjih, ki so prevladovala v tej ali oni zgodovinski dobi o tej bolezni. Toda ena misel prevladuje vsa ta preiskovanja tekom raznih stoletij: da je rak **produkt organizma samega, in da sestoji iz tkaničevja, katero se je razvilo iz zdravega tkaničevja dotičnega organizma.**

Toda kaj je vzrok, da je začelo tkaničevje nenadoma, pretirano, nebrzdano, anarhistično in nezdravo rasti ter tvoriti velike ture ali bule?

Lahko razumljivo je, da so iskali raziskovavei, kakor tudi pri

drugih človeških in živalskih boleznih, mikrobov ali parazitov (2), kot povzročevalcev, da se tkaničevje tako spremeni in se začno tvoriti smrtnonevarne bule.

V tem smislu je znatno uplivala doba bakterij, katero je začel Pasteur. Pa so sledili drug za drugim, — bilo jih je cela legija — raziskovavei, ki so trdili da so bajé našli bacil, ki povzroča raka. Toda vsi ti poizkusi so dosegli najpopolnejši neuspeh, čim je prišlo do kontrole takih trditev potom poizkusov. Do danes **še noben preiskovalec ni mogel dokazati**, da bi raka povzročala kakšna bakterija ali kakšen parazit, kakor tudi **ne, da bi bil rak nalezljiv**.

Povzročitelje raka moramo torej iskati v drugi smeri. Novodobno naziranje pripisuje vedno večji pomen **celici kot mestu kjer nastaja rak**. (3) Za to mnenje govore dejstva, ki so plod opazovanj in poizkusov.

Mnogo vzrokov za razvoj zdrave celice v račno-bolno so učenjaki že proučevali; med vsemi prevladuje **draženje** celice, ki more biti mehanične, kemične in fizične vrste. Če motrimo pojave, ki govore za tako razlago, vidimo, da so mnogi od njih plod dolgotrajnih opazovanj na bolnikih ali plod zaključkov na podlagi statističnih podatkov. Poleg njih imamo podatke, ki so še večje veljave in ki nam jih nudi biološko proučevanje (4) in pa poizkusi z rakom na živalih.

Proučevanje življenjskih pojavov nam nudi zadostne dokaze za goriomenjeno naziranje (5). Že če bi ne opazovali drugega, kot raka **v ustih**. V primeru z drugimi vrstami raka je pri **moških**,

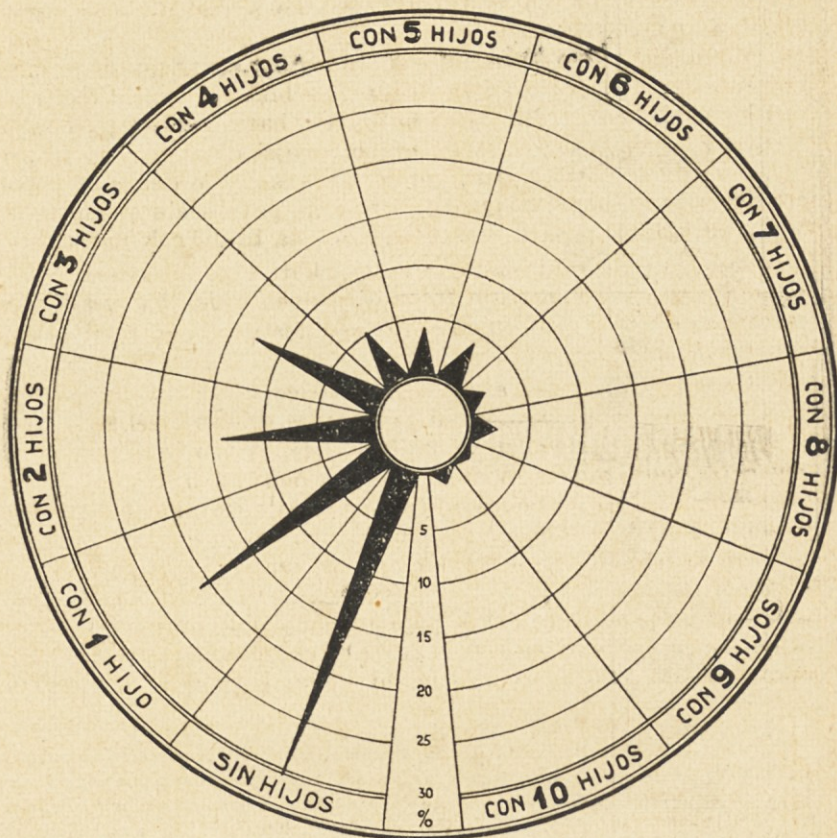
---

2). Mikrobi, bacili, bakterije so v naših znanih merah nedopovedljivo majhna živa bitja, ki jih je mogoče videti samo z najboljšimi drobnogledi, ki živijo in se naglo razmnožujejo v zraku, vodi in v živih organizmih, na primer v živalskem in človeškem telesu. Moderna medicina razlaga večino bolezni na ta način, da so se v ogromnih, milijardnih množinah naselili v človeško telo taki mikrobi, ki so v samem človeškem telesu naglo množijo in je začno razjedati in uničevati. Kež so različni bacili, so različne tudi bolezni. Enim bacilom prija namreč bolj ta, drugim pa drugi del našega telesa. Kadar pravimo, da smo se našli bolezni, so se v resnici vselili v naše telo bacili in začeli v njem svojo pašo, to se pravi začeli so jesti naše telo. — Parazit se imenuje vsako živo bitje, žival ali rastlina, ki se hrani tako, da razjeda drugo. V prenešenem pomenu pravimo zato "paraziti" tudi tistemu, ki sam ničesar ne dela, marveč živi od dela drugih. Op. ur.

3). "Celica" pravimo najmanjšemu živemu delu človeškega, živalskega ali rastlinskega organizma. Op. ur.

4). Glej opombo 1).

5). Naziranje, da je **draženje** celice vzrok, da celica degenerira, da se bolezensko razvije. Op. ur.

Statistika v zavodu za raziskovanje in zdravljenje raka preiskanih žena pri katerih je bil ugotovljen rak na prsni: trideset od vsakih sto jih je bilo samskih, dvajset jih je imelo po enega otroka, štirinajst po dva, trinajst po tri, pet po štiri otroke itd.

ustni rak naravnost strašno pogosten: na jeziku, dlesnih, licu, na ustnicah. Dočim je nasprotno pri **ženskah** ustni rak zelo redek.

Enako je z rakom **v grlu**: zelo pogost in sicer vedno bolj pogost je **pri moških**, in zelo redek **pri ženskah**, tako da sem med 7.000 ženskami, ki so obbolele na raku in sem jih preiskal, samo 4 slučaje raka **v grlu**, a vse te štiri ženske so bile **kadilke**. Čemu je treba pripisovati ogromno razliko med obema spoloma pri tej vrsti raka? Na prvi pogled je jasen **dražijivi učinek tobaka**,

ki je tako razširjen med moškimi in ki povzroča najprej majhne dražljive ranice, ki se razbolijo pozneje v belkaste kraste in končno v račne rane.

Med ženskami, ki so imele raka na **jeziku**, poznam tri, ki so bile vse **hude kadilke**, in sicer ne kadilke parfumiranih svalčic, temveč kadilke smodk. Ena, rodом iz Salte, je pokadila vsak dan po 10 cigar, druga, rodом iz Corrientesa, pa ni končala dneva, ne da bi jih bila pokadila — petnajst.

Pred kratkim se je prišla zdraviti v zavod bolnica, pri kateri je bilo mogoče zelo nazorno soditi o vplivu tobaka na začetek in razvoj raka. V levem ustnem kotu je imela polno razvitega raka. Na vprašanje, koliko svalčic da pokadi vsak dan, je rekla da mnogo in da ne more zaspati, če ne drži v ustih cigare, ravno tam, kjer se ji je razvil rak.

Nekaj podobnega moremo opazovati pri nekaterih plemenih v Indiji, kar ima enako vrednost kakor s poizkusi dognana dejstva. Prebivalci malabarskega obrežja imajo namreč navado, da čakajo buyo, zmes arnike, betelovih listov (6) in zdrobljenih školjk, kar da zmleto in zmešano dražljivo snov. Po tistih krajih je rak zelo razširjen in sicer rak na jeziku, ustnicah in na licih.

Eden izmed vzrokov, da je tako razširjen rak v ustih in ustnih delih, je tudi slabo zobovje. Zobna škrbina povzroča namreč gnojenje v okolnem ali zobu nasproti ležečem tkaničevju. Zato ni redek rak na jeziku, ki se je razvil ravno nasproti kake zobne škrbine, ki je povzročil prvotno gnojenje, vsled predolgotrajnega draženja pa je rana nabrekla in se zvrгла v raka.

Možen vzrok za nastanek raka je nadalje slabo nameščeno umetno zobovje, slabo postavljena mostišča, zobne krone, ki niso bile natančno prilagodene in povzročajo majhne razpoke in ranice, ki se ne morejo nikdar popolnoma zaceliti.

Med omenjena dražila moremo uvrstiti tudi **alkohol**, ki ni samo mehanično dražilo, marveč tudi kemično kvari stanice. Kakor je znano, vleče alkohol nase vodo, s čimer nastanejo v tkaničevju kemične izpremembe, ki ne dopuščajo, da bi se celice naravno razvijale.

Poleg navedenih bioloških opazovanj tudi najnovejša preisko-

---

6). Betel je neke vrste mešisa, ki raste v Orijentu. Buyo izgovori bújo. Op. ur.

Levo: Začetek raka pod levim očesom. Desno: Zaceljena brazgotina.

vanja v laboratorijih (7) potrjujejo pravilnost gori omenjenega naziranja (8). Tako je na primer pri mnogih živalih dovolj, če dražimo njihovo kožo s kakó kemično snovjo, pa jim umetno povzročimo raka. Navadno rabimo za take poizkuse katran (9). Če tekom treh mesecev vsak dan na istem mestu pomažemo nekatere živali s katranom, se bo razvila na njih račna bula, ki ravno tako raste in se razvija kakor rak pri človeku. Isti uspeh dosežemo s tobakovim dimom.. Ako 9 — 12 mesecev vsak dan nekaj minut pihamo tobakov dim na kunčevo uho, se bo razvil na njem rak (10).

Če dodamo, da kaže tudi ta rak isto drobnogledno sestavo kakor človeški rak, moremo trditi: **samo draženje, brez vsakega nelezljivega činitelja, more razviti raka.** Ta dejstva, katera nam nudi laboratorij, kažejo ozko zvezo med tako razvitim rakom na ži-

7). Laboratorij pravimo delavnici v kateri delajo svoje poizkuse znanstveniki, fiziki, kemiki, zdravniki, lekarnarji itd. Nekateri navadno posebno zmožni in učeni, zdravniki in lekarnarji delajo na primer na živalih mnoge poizkuse in porabljajo dobljene izkušnje pri zdravljenju ljudi. Op. ur.

8). Da je draženje celice vzrok raka. Op. ur.

9). Katran je neke vrste smola, temne barve, močnega duha in grenkega okusa. Pridobivajo ga iz premoga, pa tudi smrekovega ali iglastega drevja. Katran rabijo graditelji ladij (za smoljenje lesenih skladov, da ne vdari skozi vodo), rabi se pa tudi kot zdravilo. Op. ur.

10). Primerjaj razpravo: "Kako se s pomočjo tobaka razvije na kunču

valih z rakom na ljudeh, pri katerih deluje kot dražilo: **tobak, alkohol, nezmernost v jedi** itd.

To mnenje potrjujejo tudi že kar navidezni vzroki in posledice raka. Zakaj je rak v ustih bolj pogost pri moških in skrajno redek pri ženskah? Zakaj vidimo pri moških tako pogosto raka v grlu, a nikdar pri ženskah? Zakaj je po pokrajinah kjer dosti pijejo, najbolj pogosta vrsta raka rak na prebavilih?

Brez vsakega dvoma nam odgovarjajo na ta vprašanja navade, ki obvladujejo dotične bolnike, tako trdo kaznovane. Statistični podatki, katere smo sestavili o bolnikih, ki so prišli po pomoč v naš zavod, in kjer smo jih natančno izprašali o njihovih dotedanjih življenjskih navadah, potrjujejo moje gornje mnenje. Za 500 preiskanih bolnikov z rakom **v ustih in v grlu**, se je izkazalo, da se bili **kadilci**, in sicer je bilo med njimi:

slabih kadilcev 8%

hudih kadilcev 92%

Od 600 bolnikov z rakom **na prebavilih** je bilo

hudih **pivcev** 62%

rednih pivcev 38%

Dobro, sedaj pa poreče morda kateri naš čitatelj z ozirom na gori navedeno: **zakaj** pa ne dobe raka **vsii kadilci in vsi pivci**? — Iz istega vzroka, iz katerega se tudi ne razvije rak z omenjenim mazanjem s črno smolo pri vsaki živalski vrsti. Povzroči ga zelo lahko pri kuncu in miši, ne povzroči ga pa niti pri morskem prešičku niti pri psu. Razven **dražila** je potrebno namreč tudi **primerno tlo**, ki pospešuje da se tkaničevje tako skvari in razpase. Isti pojav opažamo tudi pri človeškem rodu: rak ni razvit pri vseh plemenih enako močno. Če ne drugega, imamo zanesljive podatke komisij, ki so brezdvomno ugotovile, da je rak takorekoč neznana bolezen med ameriškanskimi in afriškimi plemeni, ki živé še divjaško življenje.

Za **draženje** in torej izvor raka je treba smatrati nadalje tudi gotove vrste žarenja, med njimi tudi gotove vrste **solnčnih žarkov**. V tem slučaju imamo opraviti s zelo važnim povzročiteljem raka, ki ga lahko smatramo za **poklicno bolezen**: večina te vrste bolni-

---

rak", v že imenovanem Boletin del Instituto de Medicina Experimental para el estudio y tratamiento del Cancer, knjiga VII. str. 24. Kakor smo že omenili, je revija polna natančnih podatkov iz podobnih dogoletnih in skrbnih poizkusov. Povdarjamo, da je pisana revija strogo znanstveno in jo morejo samo znanstveniki, zlasti zdravniki špeciialisti brati res z zanimanjem in razumevanjem. Op. ur.

kov spada po poklicu med **poljedelce in delavce, ki delajo po solncu.** (11) To trditev v polnem obsegu potrjujejo poizkusi z živalmi: na živalih, izpostavljenih solnčnim in ultravioletnim žarkom, se prav radi razvijejo zelo hude bule, in sicer edino na mestih brez dlak, namreč na uhljih in očeh. (12)

Podatki statistike iz celega sveta bi dokazali žalostno resnico, da je raku kak narod tembolj podvržen, čimbolj je civiliziran.

Iz vseh navedenih okoliščin sledi: da je rak **bolezen celice**, da se pri tej bolezni **ni moglo dokazati**, da obstoji kak zajedavec ali mikrob, ki bi jo mogel povzročiti, še manj pa ki bi jo mogel spremeniti v nalezljivo bolezen. Za prenos raka z enega bitja na drugo, ga je treba naravnost presaditi ter so ostali doslej brez uspeha vsi načini, da bi potom okuženja prenesli raka, račni tur. (bulo ali gobo), iz ene živali na drugo.

(Nadaljevanje)

11). "El Sol y el Cáncer" (Solnce in rak), Dr. A. H. Roffo v Boletinu št. 30, 1932.

12). "Cáncer y Sol. Desarrollo de tumores espontáneos por las irradiaciones ultra violetas" — trabajo experimental (Rak in solnce, razvoj samonastalih bul vsled ultravioletnih žarkov), Dr. Roffo v Boletinu št. 33, 1930.

Skupina bolničark v zavodu za raziskovanje in zdravljenje raka med katerimi ni za enkrat žal še nobene Slovenke.

Radoslav Rogina
Pobrežje pri Ptuj

^v
Ženin in nevesta

Zemlje širne kliče krog:
"Hvaljen bodi večni Bog,
zdaj ino na vekomaj!
Bog, ki je moža ustvaril,
za ženo ga oblagodaryl,
ju namenil v sveti raj!"

Mož predstavlja Kristusa,
svete Cerkve ženina,
ki jo hrani in redi.
V božjem strahu poročeno
Cerkev vam pomeni ženo:
mati vernih je ljudi.

Ko si v roke sežeta,
trdno se zavežeta
s štolo, zlatim prstanom.
Prstan zlati naj spominja,
vaju vedno opominja
eden drugmu zvesta bit!

Dobro srečo vam želimo,
vsi se z vama veselimo,
tudi jaz med njimi vmes.
Angel varuh naj vas spremlja,
varuje vseh naj zmot življenja,
vodi srečno do nebes!

H naši onstranski sliki: Stari časi se vračajo, ko so peli, da "tisto dekle kaj velja, ki obleko vso domačo ima". V naši domovini se je zadnja leta močno razvilo domače pletilstvo. Naša slika nam predstavlja prav pred kratkim, pred nekaterimi tedni, v celoti doma izdelano žensko obleko, ki je torej prav moderna in ji nihče ne more oponašati, da ni čedna. Naj živijo posnemovavke!

M O L Č A T I J E Z L A T O

M o l č i :

Molči, kadar bi imel govoriti z zelo razdraženim ali celo zmerjajočim človekom — v kratkem času bo umolknil tudi on sam.

Molči, kadar si razdražen sam — grdih besed, ki bi jih v jezi lahko izustil, ti marsikdo ne pozabi vse življenje.

Molči, kadar govore drugi — prekinjevanje na nepravem mestu je vedno neljubo in moti vsakega pripovedovavca.

Molči, kadar si prepričan, da svojega druga ne boš prepričal in pridobil za svoje mnenje — čemu bi izgubljal besede zastonj?

Molči, kadar kakšne snovi povsem ne obvladaš ali nisi gotov, da govoriš resnico — zakaj bi postal prazen čenčar ali celo opravljivec?

G o v o r i :

Govori pa, kadar v družbi o kom slabo govore, pa veš da tako pripovedovanje ni resnično — bodi branivec odsotnega nedolžnega!

Govori, kadar govore v družbi slabo o kom, ki nima nobenega zagovornika — bodi njegov zagovornik in hvaležen ti bo.

Govori, kadar slišiš kakšno mnenje, ki bi komurkoli vtegnilo škoditi, pa je lahko ovržeš do podrobnosti, — bodi dobronik, če ti je mogoče.

Govori takrat, ko si gotov, da ne boš nikogar dolgočasil — dolgočasnežev nikjer ne marajo.

Govori, gotovo govori, če moreš s svojimi besedami potolažiti koga žalostnega — kdo pa naj žalostnega človeka tolaži, če ne sočlovek, tovariš njegov?

G O V O R I T I J E S R E B R O

Domáci trgi

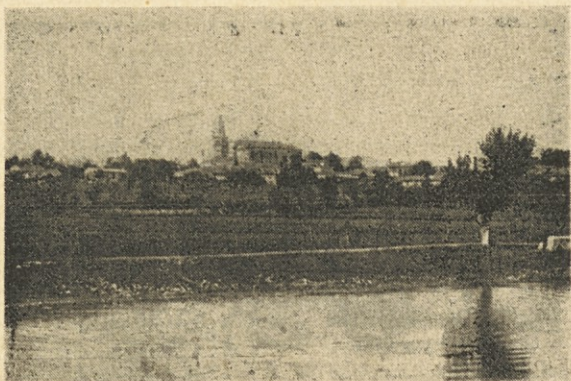
3. Komen na Krasu

(Nadaljevanje)

Za kugo, lakoto in vojno so prišli v deželo krivi preroki. Seme Lutrovih krivih naukov so zanesli njegovi privrženci tudi na Kras. Tod je hodil pridigat Jurij Stradiot (1), ki je v nemal Kraševce za odpad od katoliške vere in prestop v nemški protestantizem. Njegovo seme pa po Krasu ni šlo v klasje, kajti prav tu sta vstala dva kladivarja, ki sta prav po kraško udrihala po tujih prerokih.

Dva klēna Kraševca.

Ta dva znamenita Komēnca sta škofa Tkalčič in Glušič. Vredna sta par stavkov.

Komen,
spodaj
"jezerec",
kal.

Urban Tkalčič ali: Tekstor (tkalec), kakor si je pozneje po zgledu tedanjega učenega sveta vzdela latinski priimek, je bil iz revne kraške bajte. Rojen je bil okoli l. 1498. Malo vemo, kako so

(1) Prelepo zgodbo iz teh burnih kraških dob, kjer je omenjen tudi ta luterski predikant, je spisal Pregelj v goriški "Družini" l. 1930. Ime ji je "Magister Anton".

mu potekala mlada leta. Postal je duhovnik in si je na visokih šolah nabral obilo učenosti. Okoli dvainštirideset let star je prišel na dunajski dvor za kaplana. Čez tri leta ga je cesar Ferdinand rešil te mučne časti in mu je poveril ljubljansko škofijo. Cesar je učenemu škofu poverjal razne zaupne službe. Med temi je bila tudi naloga preiskati nove luteranske nauke, ki so jih takrat širili po Slovenskem kanonik Primož Trubar in pristaši. Odločno je nastopal proti krivovercem, zlasti proti nemškemu plemstvu. Te je v pridigah javno napadal, za kar si je nakopal hudo tožbo, a pravični škof je odgovoril: "Kdor si stvar pri jasni luči ogleda, bo videl da imam prav." Ni se bal mogočnikov, da je le revno ljudstvo vsaj v veri ohranil edino. Vendar pa ta apostol prave vere ni bil prav nič maščevalen in strasten. Razen za pobijanje protestantstva ima škof Urban Tkalcič tudi večne zasluge za povzdigo šolstva v avstrijskih deželah. S samim sv. Ignacijem si je dopisoval in mu celo nasvete dajal, ko je šlo za ustanavljanje jezuitskih visokih šol na Dunaju, Pragi in drugod. Celo vrsto fantov, tudi s Komenščine dva (Petra Skaliča in "magistra Antona") je poslal na svoje stroške študirat v Rim. Cesar ga je vedno klical na posvete in ga jemal s seboj na državne zборе. In baš ko se je vrnil z zbora v Frankfurtu so mu razjarjeni luterani baje po zimi polili stopnice z vodo. Ko je škof zjutraj hotel v cerkev, je padel na zmrzlini in se tako pobil, da je umrl. Tako je l. 1448. sklenil svojo obširno delovanje kraški škof Urban.

Toda krivi preroki niso utihnili. Še bolj vneto so pridigali. Pa je vstal drugi kladivar, tudi Komenc, škof Konrad Glušič. Iz revne kraške družine ga je potegnil v šole njegov rojak Tkalcič. Ko je Tkalcič postal škof, je prišel Glušič za dvornega kaplana na Dunaj. L. 1556. pa je prišel v rojstni Komen za župnika. Tu je celo bolnišnico ustanovil. Štirinajst let je pasel komenske duše. Nato so ga pa njegove odlične zmožnosti naredile za kneza in škofa ljubljanskega. Kakor njegov prednik in dobrotnik, tako je moral tudi on nastopiti proti protestantom. Kot cesarski komisar je prišel v Gorico, da iztrebi luterane. Za odlično sredstvo, da se cerkveno življenje uredi, je nasvetoval ustanovitev goriškega samostojnega arhidiakonata, kateremu so bile podložne vse prej pod patriarha pripadajoče fare na avstrijskih tleh. Iz tega arhidiakonata se je kasneje razvila goriška nadškofija, za kar gre torej zaslugi tudi škofu Glušiču. Sedem let je vladal svojo škofijo. Umrl je l. 1578. in je s svojim delom in častmi počastil tudi svoj domači Komen.

Od puntov do francoskih vojn.

Vedne vojne, valpetov bič in verska in socialna razdvojenost so tudi kraškega kmeta silile v obup. Kmet tlačan na grudi, ni imel nič; še pravico do njegovih otrok mu je vzel grad. Zato je za časa velikega tolminskega punta l. 1713. bilo plat zvona tudi po Spodnjem Krasu. Uporniki so udarili na gradove in terjali stare urbarje, da presodijo po pravici in vesti, za koliko preveč desetine in tlake so jim zapisali grofje in njih valpti. Združeni Komenci in Rihenberžani so šli s kosami in vilami terjat staro pravdo od rihenberških Lanthierijev in grofov v Devinu. V temni noči je grof devinski z mladim sinčkom v naročju komaj zbežal na urnem vranecu pobesneli kmečki množici. Toda izpod črnega plašča jim je zažugal strašno maščevanje. In res, krvava sodba je zatrla puntarje. A pravice ni mogla. Čez dobro stoletje je ta socialni punt rodil sadove: prišla je kmečka odveza in kmet je na svoji zemlji postal sam svoj gospod.

Prej je pa moral prestati še celo vrsto let s kužnimi in živinskimi boleznimi ter vse francoske vojne Hrumenja francoskih bataljonov spodnji Kras ni tolikanj slišal. Po dunajskem miru l. 1809. je pa štiri leta tvoril del province Istre, distrikta Trst, kar je vse skupaj spadalo pod Ilirijo. Iz komenskega pečata s francoskim orlom, ki drži strele v krempljih, se da sklepati, da je bil Komen važno in obširno županstvo.

Ko si je orel s Korsike tam pod nemškim Leipzgom osmodil ponosne kreljuti, se je Kras s Komnom vrnil pod staro upravo.

Komen so spet podredili pod "osrednji sodnijski okraj" v Rihenberku. Leta 1854. je pa postal Komen samostojen sodni okraj. S sodnijo so prišli uradniki, za njimi trgovci in oštirji, katerih je že sedem. Kmalu še davkarji ter dacarji, in trška družba, ki je tvorila jedro družabne plasti naših trgov iz polpretekle dobe, je bila ustvarjena.

Trg brez pečata.

Kanelije, tožbe in ceste so povzdignile Komen same od sebe v trg, ne da bi mu kakova cesarska gosposka bila podelila trško pismo ali pečat. Dejali smo zgoraj, da se je Komen dobršnega pol stoletja tega povzdignil. No, pa moramo še omeniti, da je že več kot pol tisočletja središče farnega življenja na Spodnjem Krasu. Fara je bila tu ustanovljena že pred letom 1247, približno tedaj, ko so nastale fare tudi v Gorici, Mirnu in v Cerknem. Zgodovina

Addis Abeba

Addis Abeba pomeni dobesedno na slovensko prestavljeno "Novi svet". Do pred kratkim je bilo znano to ime le malokomu. Zadnje tedne pa je neprestano v ustih skoro vseh ljudi. Tako se namreč imenuje prestolnica, glavno mesto abesinskega cesarstva.

Addis Abeba je ena izmed najmlajših prestolnic sveta. Ustanovili jo je cesar Menelik II. leta 1896 po zmagošnavni bitki pri Adui. Na vojnem pohodu je spoznal cesar, kako da je sicer pušta pokrajina vojaško ugodna in je takoj sklenil, da bo sem prestavil svoje glavno mesto.

Mesto leži skoro v zemljepisni sredini abesinskega ali etijopskega cesarstva, na kraju, ki ni samo nepremagljiv po mnenju vojaških strokovnjakov, marveč je tudi pokrajinsko izredno lep. 2.500 m nad morjem, to je v višini naše Kredarice pod Triglavom ležeče mesto vseh bližnje ekvatorja ne pozna nobenega mrzaca, vsled visoke lege pa tudi podnebje ni prevročee, marveč vlada v Addis Abebi večna pomlad.

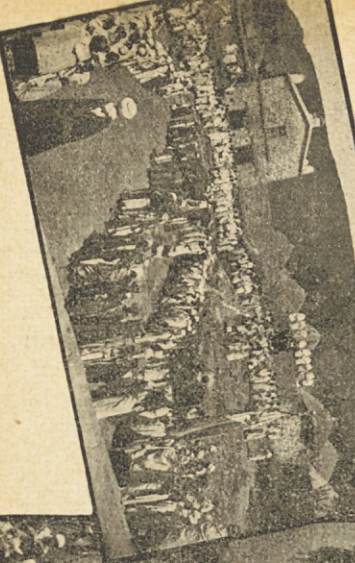
Mestna posebnost so kratki, redni, pa tudi naliivi od konca junija do srede septembra: dočim so noči, jutra in dopoldnevi čudno jasni in mirni, nastane vsako popoldne nageloma hudi vihar z močnim nalivom, ki ima to prednost, da osveži ozračje in umije ceste.

Dočim so domačini vajeni visoki legi, za Evropece začetni meseci in leta bivanja v Addis Abebi niso prijetni. Vsled visoke lege zelo trpijo pljuča in sree. Znano je namreč, da je v visokih legah zrak znatno redkejši in da morata pljuča in sree veliko hitreje delati, če naj iz redkejšega zraka pridobita telesni dovolj kisika. Voda zavre v teh višinah vsled zmanjšanega zračnega pritiska že pri 800 C. Dočim so Evropei v teh krajih pešeli.

Addis Abeba je lepo mesto. Posebno znani so ogromni javni vrtovi. Mesto ima izvrstno vodo. Znanee so do 70° C vroče toplice, ki imajo nešteto zdravilnih vrelcev.

Mesto ima okrog 300.000 prebivalcev in je izredno živahno. Tuje posebno padejo v oči bosonogi mestni spremljavei, tudi če so bogati. Tudi vojaki služijo bosonogi svoj rok. Znano je, da je sedanji cesar Haile Selassie hotel vojsko obuti, pa se je vojaštvo uprlo čee da so čevlji prenordni.

Ni čudnega ni, če je zašel v Addis Abebo že tudi avtomobil. Celo veliko jih je in razmeroma bogatejših kakor po drugih mestih, ne samo zasebnih, marveč tudi javnih taksijev.

popisuje vrsto odličnih komenskih župnikov. Še v začetku 16. stoletja je imel komenski gospod glas in besedo na zboru deželnih stanov (plemičev, višjih duhovnikov in zastopnikov meščanov) v Gorici. Ni čuda, da se je marsikdo potezal za to imenitno faro. L. 1663. so jo dobili jezuitje, ki so ostali komenski župniki tja do zatretja njihovega reda leta 1773. Vpliv komenskega župnika na sosednje fare je bil tolik, da je škof Inzaghi utemeljil v Komnu pri sv. Juriju dekanijo kot je še dandanašnji. Pod njo spada 16 far.

Razen uradov in cestnega križišča je torej tudi starodavna

Vendar se še vedno mešajo med njimi jezdeci in bogate jahašice in črede govedi in tropi ovac.

Ponoči je mesto samo takrat razsvetljeno, kadar se hoče luni, da je obseva. Izvzemši budnih psov, ki jih je Addis Abeba polna in so bolj glasni kakor drugod, se zdi, da s solnčnim zahodom zamrje vse mesto, da se naslednje jutro prebudi tembolj zdravo in živahno.

Taka je Addis Abeba.

Kdor bi si mislil, da v tem mestu pač ni Slovencev, bi se zelo motil. So in celo na cesarskem dvoru živijo!

Po vsem tem mislimo, da nam naših slik ni treba posebej razlagati. Večinoma tako povedo njihovo vsebino španski napisi na slikah samih.

Zgorja slika nam predstavlja cesarsko palačo v Addis Abebi in njena upravna in gospodarska poslopja, naslednja značilno abesinsko vas v bližini Addis Abebe, tretja trg v Aksumu, četrta katoliško procesijo v mestu in spodnja velike vojaške vaje abesinske cesarske vojske.

Vojaški strokovnjaki imenujejo Abesinijo ogromno in nepremagljivo gorsko trdnjavo, čeprav v resnici ni prav čisto vsa država gorata. Od juga in od zapada bi res nobena vojska vanjo ne mogla, ker v vseh smereh sekajo visoko gorsko planoto brez potov in brez cest nad dva tisoč metrov globoki prepadi. Silna vročina (nekatero predele Abesinije smatrajo za najbolj vroče pokrajine na vsem svetu), pomanjkanje vode v velikem delu države, prostrane stepe in pustinje po katerih križajo divji, zahrbtni, spretni in bojevit nomadi, in razredčeni zrak v višinah, so glavni zavezniki abesinske svobode, tudi nasproti osvojevalcu, ki bi prišel iz severa ali od vzhoda.

Veliko slabost abesinske države pa pomeni narodna in deloma tudi verska needinost. Za pravo ljudsko štetje je država še premalo urejena, vendar računajo, da bo štela nad deset milijonov prebivalcev, izmed katerih pa jih je komaj dobre tri milijone in pol pravih Abesincev, ki imajo v rokah vso oblast in vodijo državno usodo. Druga ljudstva so tem vladajočim Abesinceem deloma naravnost sovražna. Za sovražne državi smatrajo zlasti dober milijon mohamedanskih abesinskih Somalijcev in kakih 50.000 judovskih trgovcev, število, ki je zato važno, ker so izredno premeteni in vplivni in živijo raztreseni po vsej državi. Znano je, da evete v Abesiniji tudi še suženjstvo in da sužnji že komaj čakajo, da jih kdo reši, naj bo že kdorkoli.

fara pripomogla Komnu do častnega naslova Spodnje kraške prestolnice.

Komenci naj ne bodo jezni, če povem, da se trg, dosti več kot se je, ne bo več širil. Železnica in druga smer prometa sta mu odvzeli važnost križišča. S svetom je zvezan danes le po dveh dnevnih korijerah: ena iz Trsta, zlasti poleti, ena iz Gorice, a še ta gre popoldne gor in šele po prespani ali prekrokani noči naslednje jutro nazaj v Gorico.

Uradništva je vedno manj. Od 900 Komencev, v kakih 185 hišah se mora baviti s kmetijstvom štiri petine. Nekaj mleka in terana, ki tu prav slovi, prodajo v Trst. Par liric zaslužka so dali bližnji kamnolomi. Dober poletni zrak (186 nadmorske višine) pa zvabi marsikakega Tržačana semkaj na letovišče, da pusti v ka-

Cerkev sv. Tilha v Svetem.

kih šestih trgovinah ter pri par obrtnikih kaj evenka. Komenc mora biti kot Kraševce sploh precej marljiv, ker mu narava s skoro vsakoletno sušo ne reže preveč obilne pogače. Krompir, repa, ajdova polenta, pa buča terana, če je dobro obrodilo, so redna in tečna hrana. Zato je pa umrljivost na Krasu majhna in družine so zdrave. Prav do zadnjih "najmodernejših" časov so živele po Krasu najštevilnejše družine iz cele naše dežele, ki so imele redno po pet in šest in več otrok. Saj pa tudi ne pravijo zastonj, da je Kraševce trden ko kraški kamen in isker ko teran; zlobnejši, ki pa se

le bolj trdo šali jo, pravijo celo: če srečaš Kraševca in modrasa, ogni se Kraševcu.

Sicer pa je ljudstvo, zlasti okoli Komna dobrega srca, čilega razuma in vedre nravi. Morda je to vedel dobri svetnik sv. Tilen ali Tilh, ki se je nastanil v bližnjem Svetem. Tam je vsakoletni shod; pod staro, baje že štiristolet staro lipo, pa se shaja mladi svet zlasti z Vipavske, ki prihaja k sv. Tilhu prosit sladke sreče v srčnih zadevah in težavah. Staro in mlado se tedaj tare, bolj sevè na semnju kot pa pod leco pri gospodovi pridigi, in si napiva z rubinastim teranom. O, takrat in pa ko poroma k Devici v Oberšljan pozabita Kraševce in Komene ž njim, da so na svetu kobilice in suša, davki in biriči; kar smeje se mu obraz, ko s fovčem reže rdeči pršut na debele rezine in si naliva iz buče. Pri tem pa se otreša zbadljivih Vipavcev, ki ga prašujejo, kdaj bo moral v Vipavo po vodo za "skuhnjó", ker da je tako suho na Krasu. On pa jih zavrača, da je še bolj v Vipavi, ko pa morajo na kozarec dobrega na "pusti Kras". Veselje in raj se razlega dokler se komenski cerkovnik ne odloči, čeprav pol ure kasneje kot sicer, da s "ta velikim pri sv. Juriu" odzvoni za verne duše.

Tedaj se rahla primorska noč uleže na trg in okolico, da se prebudita drugi dan spočita k delu in trpljenju na tem ljubem in po svoje lepem kraškem svetu.

PRVI SLOVENSKI IZSELJENSKI KONGRES

V ponedeljek dne 1. julija je začel zborovati v slavnostni dvorani banske palače prvi slovenski izseljenski kongres ob nad vse pričakovanje številni udeležbi. V posebno častnem številu so se ga udeležili izseljenci sami. Ravno tako zastopniki cerkvenih in državnih oblasti: oba škofa Srebrnič in Tomažič, zastopnik socialnega ministra dr. Barac, podban dr. Pirkmajer, zastopnik ljubljanske mestne občine dr. Rus, izseljenski referent ravnatelj Fink, senator Marjanovič kot zastopnik Zveze jugoslovanskih izseljenskih društev itd., itd. Zborovanje je vodil predsednik Rafaelove družbe p. Kazimir Zakrajšek. Kakor poroča Delavska pravica, je sprejel kongres "ogromno število resolucij v katerih je pravzaprav nanižana obtožba vseh krivic, ki so se tekom let dogodile našim izseljencem." Razumljivo je, da se bomo na ta kongres še povrnili.

Evharistični Kongres v Ljubljani

Kot našo izseljensko pripravo na drugi jugoslovanski narodni evharistični kongres v Ljubljani je izdalo Duhovno življenje posebno izdajo.

Ko smo prejeli iz domovine prva poročila o tem velikem slavlju, je torej prav, da svojim čitateljem vsaj na kratko povemo, kako da je bilo vendar te dni v beli Ljubljani.

Ljubljansko časopisje, ki poroča o kongresu, je podobno polno prekipevajočega navdušenja, kakor je bilo naše tukajšnje časopisje ob priliki trideset drugega mednarodnega evharističnega kongresa v Buenos Airesu.

Papežev legat in otvoritev kongresa

Kongres se je začel pravzaprav že v Mariboru dne 28. junija s sprejemom papeževga zastopnika na kongresu, poljskega kardinala dr. Avgušтина Hlonda.

Maribor je pripravil papeževemu zastopniku nad vse lep in prisrčen sprejem. Na glavnem kolodvoru, ki je bil slovesno okrašen s papeževimi ter državnimi zastavami, ga je čakala častna vojaška četa pod poveljstvom generala Hadžiča, ban dr. Puc, škof dr. Ivan Tomažič z duhovščino, zastopniki civilne oblasti, katoliška družstva in ljudske množice.

Koj po izstopu iz vlaka je izrekel dobrodošlico visokemu gostu ban dr. Puc in za njim ga je pozdravil z naslednjimi prisrčnimi besedami knezoškof dr. Ivan Tomažič:

Eminenca! Pred 150 leti se je mudil v Mariboru papež Pij VI. Od takrat ima Maribor prvikrat srečo pozdraviti v svoji sredi papeževga odposlanca. Ne da se v kratkih besedah izraziti, kar bi imeli ob tej priliki povedati. Vendar ne morem, da ne bi naglasil dvojnega:

1. Naše dobro ljudstvo je iskreno udano sveti Cerkvi in ljubi svetega Očeta. Za to ljubezen, prenaša z mirno udanostjo mnoge in težke žrtve.

2. To naše ljudstvo z enako prisrčenostjo ljubi domovino in

državo in je udano zakoniti državni oblasti. Prepričano je, da složnost med Cerkvijo in oblastjo privede narod do sreče.

Eminenca! Evharistični Kralj naj blagoslovi vsako Vašo stopinjo med nami. Ko boste zopet stopili pred sv. Očeta, poročajte o dobrih vtisih, ki ste jih doživeli pri prihodu med nas. Sporočite mu prošnjo, naj nas ima zapisane v srečo tako močno, kakor mi njega ljubimo. Bodite prisrčno pozdravljeni v imenu sv. Cerkve in bodite srečni v naši državi."

Prisrčen in res jugoslovanski je bil pozdrav kardinala s častno četo. Papežev zastopnik je pregledal v spremstvu vseh višjih častno četo in jo pozdravil z našim: "Pomozi Bog, junaci!" in potrrojena častna četa mu je odgovorila enoglasno navdušeno: "Bog Ti pomogao!"

Iz Maribora proti Ljubljani je nadaljeval papežev zastopnik vožnjo z rednim brzovlakom. Pozdravi na postajah so tolikanj gani kardinala, da je dal časnikarjem, katere je povabil v svoj posebni voz za Slov. Bistrico, naslednjo izjavo, seveda v slovenskem jeziku:

"Iskreno sem srečen, da sem bil od Nj. Svetosti papeža Pija XI. določen, da ga kot njegov posebni legat zastopam pri evharističnem kongresu v Jugoslaviji, torej pri bratih, ki so toliko ljubljani od vse Poljske. Prepričan sem, da bo imel kongres isti veliki uspeh, kakor so ga imeli še vsi veliki katoliški shodi, da bo namreč združil vse duše v pogumnem hotenju za dobrim in da bo dokazal, da je katolištvo bistveno le vera ljubezni in sporazuma. S to mislijo, s to idejo prihajam med vas in k vam in želim vsemu jugoslovanskemu ljudstvu največjih duševnih koristi od evharističnega kongresa v Ljubljani. Ne pozabite pa tudi izročiti vsej Jugoslaviji moje prijateljske pozdrave."

Brzovlak s kardinalom dr. Avg. Hlondom je prispel na ljubljanski kolodvor ob 5.47. Na peronu ga je pozdravil samo ljubljanski škof dr. Rožman. Pričakali so pa visokega dostojanstvenika poleg duhovščine ter ljudstva: general divizijonar Nedeljkovič, mestni župan in številni zastopniki vojaške ter civilne oblasti in predstavniki raznih organizacij.

Na županov pozdrav je odgovoril kardinal v slovenskem jeziku:

"G. predsednik! Zahvaljujem se Vam za slovesen sprejem, ki ste ga pripravili zastopniku sv. Očeta. Sveti Oče se veseli že vnaprej, da bo evharistično slavlje, ki ga pripravljate, dokaz vaše vere in vdanosti do presv. Evharistije. Z veseljem bom poročal sv. Oče-

tu o tem slavlju, kateremu želim popoln uspeh. Posebej pa pozdravljam še vse udeležence evharističnega kongresa, katerim prinašam blagoslov sv. Očeta."

Pred ljubljansko stolno cerkvijo so bili zbrani jugoslovanski škofje z beograjskim nuncijem Pelegrinettijem na čelu. V stolnici se je izvršila slovesna otvoritev II. evharističnega kongresa za Jugoslavijo. Po prečitaniu posebnega papeževega pisma ali bule so vsi navzoči nadškofje, škofje ter duhovščina pristopili k prestolu kardinala in so mu kleče poljubili roko. Potem je razložil krški škof dr. Srebrnič zbranim množicam pomen in namen evharističnega kongresa.

Po besedah dr. Srebrniča so prenesli Najsvetejše na glavni oltar. Z blagoslovom je bila slovesnost otvoritve zaključena in kardinal je zapustil v spremstvu škofov in duhovščine stolnico, pred katero je bil deležen navdušenih pozdravov ljudskih množic.

Marija Pomagaj z Brezij v Ljubljani.

Za kongresne dni je bila čudodelna slika Marije z Brezij slovesno prenešena v Ljubljano. Na celi poti iz Brezij v Ljubljano je bila zaščitnica Slovencev slovesno ter ganljivo pozdravljena. Nad vse slovesen je bil sprejem v Ljubljani, kjer ji je tvorila spremstvo duhovščina, mladina, množice vernikov ter 21 avtomobilov. Čudodelno sliko so postavili v stolnici pred oltar sv. Družine, kjer jo je počastil najprej nadškof dr. Jeglič in za njim so se vrstili ganljivi prizori globoke vere slovenskih Marijinih častilcev, ki so trajali celo noč.

Prvi kongresni dan.

Pravi pričetek kongresa je bil izvršen s slovesnim prenosom čudodelne slike Marije Pomagaj iz stolne cerkve na stadion dne 29. junija ob 7. uri zjutraj. Dvanajst slovenskih fantov kongreganistov je dvignilo nosilnico s čudodelno sliko in razvil se je veličasten sprevod iz stolnega svetišča na stadion. Povsod, kjer se je premikal sprevod, so tvorili ljudje ob obeh straneh gost špalir. "Slovenec" lepo pravi, da je bil ta sprevod za oko in sree nekaj česar Ljubljana še ni videla.

Slikovita pestrost posameznih skupin, ki so jo še povečali neštevilni praporji, praporčki in zastave, je dajala sprevodu močilen poudarek. Najbolj pa je dvignilo sprevod petje skoraj vseh skupin. Mladina je prepevala evharistične in druge priljubljene

pesmi tako navdušeno, da je morala ganiti vse, ki so stali v špalirju. Nad poldrugo uro je bil dolg ta sprevod.

Prve mladinske kongresne slovesnosti na stadionu se je udeležilo nad 30.000 dekle in dečkov ter nad 20.000 odraslih. Zbrani mladini je govoril ljubljanski vladika dr. Gregor Rožman.

V i s o k o š o l c i.

Za kongres so verni slovenski visokošolci ali akademiki ljubljansko vseučilišče lepo okrasili. Na pročelju slovenske visoke šole je bilo znamenje sv. križa in istotako v zbornični dvorani, kjer se je vršilo stanovsko zborovanje visokošolcev. Zborovanje akademikov je otvoril nadškof dr. A. B. Jeglič s sv. mašo in ga je po končanih govorih tudi zaključil z naslednjimi pomenljivim besedami:

“Spominjam se še dobe, ko se je samo šest akademikov izreklo za katoliška načela. Danes pa vidim tako množico in toliko navdušenih katoliških fantov-akademikov! Ta dan mi je v največje veselje, obenem pa v poročstvo, da bo nova slovenska mladina, ki je našla v veri tako tesno vez s svojim vernim narodom, znavašo odločnost! Za njo in pa, da bi akademiki vedno imeli pravo menje lepe bodočnosti slovenskega naroda! Najbolj pa občudujem spoznanje katoliške resnice, molim vsak dan.”

Z a s t o p n i k a v l a d e n a k o n g r e s u.

Kot zastopnika vlade sta se pripeljala na kongres notranji minister g. dr. Anton Korošec in trgovinski minister g. dr. Vrbančič. Čeprav je dr. Korošec odklonil slovesen sprejem, so ga pričakali na kolodvoru glavni zastopniki oblasti ter nekateri ožji prijatelji. Kjerkoži se je pojavil so množice dr. Korošca navdušeno pozdravljale.

P r v o s l a v n o s t n o z b o r o v a n j e.

50.000 ljudi. Govor kardinala dr. Hlonda so poslušali škofje, častni zastopniki in množica ljudstva stoje. Besede papeževega zastopnika v slovenščini je prekinjala množica z navdušenimi vzkliki sv. Očetu in kardinalu govorniku.

Kardinalovemu pomenljivemu govoru so sledili razni govori evharistične vsebine.

Prvi kongresni dan so zaključile na stadionu slovesne litanije s petjem ljudskih množic. Po končanih litanijah je podelil škof

dr. Ivan Tomažič blagoslov z Najsvetejšim, nakar je zapustil stadion kardinal v spremstvu zastopnikov vlade ob navdušenem nadržavljanju naroda.

Nočna procesija in polnočnica.

Kakor hitro je dne 29. junija legel nočni mrak na Ljubljano, je zažarelo celo mesto od sveč, s katerimi je razsvetila katoliška Ljubljana okna svojih stanovanj. Ob veličastnem siju lučie so se začeli zbirati možje in fantje, da pospremijo Najsvetejše iz stolne cerkve v nočni procesiji na stadion, kjer je daroval polnočnico ljubljanski škof dr. Rožman. Častno stražo Najsvetejšemu je tvorilo 40.000 fantov in mož z gorečimi bakljami v rokah. Gotovo 150.000 kongresnih udeležencev pa je brzelo po vseh ljubljanskih ulicah, da so tvorili špalir slovesnemu pohodu Najsvetejšega ob spremstvu 40.000 zbranih fantov ter mož in ob zvokih 21 godb. Nočna procesija na stadion je pričela pred 10. uro. Najsvetejše je nosil ljubljanski vladika dr. Rožman v spremstvu gg. kanonikov. Pred pričetkom polnočnice je škof Rožman ginljivo nagovoril tisoče zbranih fantov in mož. Pri polnočni službi božji so peli možje in fantje kongresne pesmi ob sodelovanju godbe. Nočno sv. obhajilo tolikerim moškim dušam je bil eden najbolj pretresljivih pri-zorov na celotnem kongresu.

Po končani polnočnici se je začela nepregledna množica vračati v najlepšem redu v mesto, mnogo mnogo pa jih je prebilo celo noč na prostem.

Glavna manifestacija

Glavna kongresna manifestacija in ob enem najbolj veličastna zaključna prireditve je bila na stadionu dne 30. junija. Na glavni prireditvi niso bili zbrani samo tisočeri in tisočeri Slovenci, ampak mnogo Hrvatov iz vseh pokrajin in tudi številni slovenski izseljenci so prihiteli na ta praznik.

Jugoslovanski nadškofje in škofje so zavzeli častna mesta v I. nadstropju tribune, kjer je bil oltar. V II. nadstropju tribune so bili na častnih mestih: zastopnik Nj. Vel. kralja Petra II. in visokega kraljevega namestništva divizijski general Nedeljkovič, nato predstavnika vlade g. notranji minister dr. Anton Korošec in minister za trgovino in obrt dr. Milan Vrbanič, dalje ban dr. Dinko Puc, mestni župan dr. Vladimir Ravnihar in še mnogo drugih odličnjakov, kojih imen ne moremo našteti radi pomanjkanja prostora.

Ko je bil stadion napolnjen znotraj ter obdan od zunaj od tisočev gledalcev, je prišel v spremstvu škofov in prelatov papežev odposlanec g. dr. Hlond. Prihod kardinala je pozdravljalo valovanje najbolj navdušenih klicev iz ust vseh navzočih. Računajo, da je bilo vseh udeležencev pri manifestacijski prireditvi okrog 200.000. Petdeset tisoč zborovavcev je ostalo zunaj, ker je na največjem in najlepšem stadijonu v Srednji Evropi zmanjkalo prostora.

Slovesno službo božjo je opravil kardinal in pri sv. maši je imel nagovor knezoškof dr. Rožman.

Z a k l j u č n a   p r o c e s i j a .

Drugi jugoslovanski evharistični kongres v Ljubljani je bil zaključen v nedeljo dne 30. junija popoldne s procesijo iz mesta na stadion, katere se je udeležilo 100 tisoč ljudi in je trajala tri ure. Za Najsvetejšim so šli odlični zastopniki, častniški zbor in ljudstvo, ki se je zgrnilo v sprevod v dvanajsterostopu in sicer tako, da je tesno zadevalo ob gosti špalir vsega prebivalstva.

Slovesne večernice kot zaključek kongresa so bile ob 7. uri zvečer in ob tej priliki je podelil papežev legat zbranim klečečim zadnji blagoslov.

M i n i s t r i   o   k o n g r e s u

Kot zastopnika kraljevske vlade sta se udeležila kongresa gospod minister za notranje zadeve dr. Anton Korošec in minister za trgovino in obrt dr. M. Vrbanič, ki sta dala časnikarjem teleizjave o kongresu:

Dr. Anton Korošec: "Evharistični kongres v Ljubljani je uspel nad vse pričakovanje sijajno. Udeležba je bila ogromna iz vse Jugoslavije, seveda največ iz Slovenije. Evharistični kongres je bil zamišljen kot verska manifestacija. Kongres je hotel to biti in nič drugega. V tem oziru je popolnoma dosegel svoj prvotni namen. Do incidenta, pa niti do najmanjšega nereda ni prišlo. Vsakdo se je trudil, da poveliča te dneve. Zlasti Ljubljana je mnogo pripomogla, da so ti dnevi tako lepo uspeli in da bodo ostali v spominu vsakemu, ki je videl ta kongres."

Minister dr. M. Vrbanič: "Kaj naj Vam povem? Prvorazredno! Vse: navdušenje, potek, organizacija. Najbolj pa me je prevzela mogočna katoliška zavest slovenskega naroda."

Lipetov bîc

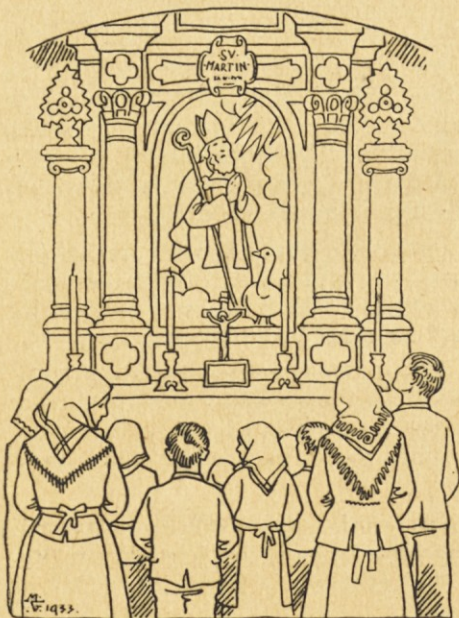

(Nadaljevanje)

Danes pa še prav posebno. Zdelo se mu je, da bo zdaj zdaj razprostrla peruti, zagagala hripavo in vreščeče, kakor znajo samo goske, sfrfotala v zrak in bo sveti Martin ostal

sam v oltarju. Ali pa jo je videl pred seboj na krožniku, lepo zarumenelo in se je prijetna vonjava širila naokoli. Ne, danes se je Lippe zaman silil v pobožno molitev.

Mati Lucija je stala ob njem vsa srečna in blažena. Da se je le vse tako lepo uredilo, je razmišljala. Tako se je bala za fanta, da bo krenil na napačna pota. Že doli v Vrbi so se vaščani jezili nanj, ker je bil tako objesten. Takrat, ko se je pijan vrnil iz semnja v Kranju, je še sama podvomila o njem. In potem ona nesreča z očetom! Kako jo je bolelo, ko je videla, da je njen sin postal berač. Bala se je sem v Bohinj do

brata, ki je bil trd in robat. Zdaj pa ve, da je bila prav to njena sreča. Gore so ji rešile sina. Tako se je navezal nanje, tako jih je vzljubil, da so bile te sile v njem močnejše kot slabosti, ki jih je podedoval. Mlad še, pa že tako utrjen, tako poln močne volje! Slabo dediščino mu je zapustil oče, zdaj pa se je spremenila v blagoslov. Bog ve, kaj bi bilo iz fanta, če bi bili ostali v Vrbi, v sreči in bogastvu? Silna hvaležnost ji je vstala v duši do Onega, ki usmerja naša pota in tako bogato poplača vsako uro trpljenja. V pobožni molitvi se je zahvaljevala svetcu božjemu in nebesom za pomoč.

Kako slovesen je bil za Lipeta današnji dan! Ves dan so se oglašali pri njem znanci. Na drobno je moral vedno znova pripovedovati o tisti nesreči z Urhom in kako ga je rešil. Tovariši so ga občudovali in nikoli jim ni bilo dovolj pripovedovanja. Šele pod noč je ostal sam. Tiho se je splazil pod streho in poiskal za tramom ob lini pisani bič, ki mu ga je bil oče nekdam kupil na sejmu v Kranju. Zadnje očetovo darilo! Koliko časa je že minilo od takrat in kaj vse je bil doživel od onega dne, ko ga je premagala pijača v gostilni pri Jahaču!

Dolgo je gledal bič in zdelo se mu je, da mu zopet govori oče, kakor mu je govoril onega dne, preden je umrl. Slušal je njegove besede in zdelo se mu je, da čuje med njimi vesel prizvok. Oče je bil zadovoljen z njim! Vsa ta leta je zvesto držal, kar mu je bil na smrtni postelji obljubil. O, ni bilo vselej lahko. Toda, kadar mu je bilo preveč težko, da že ni mogel več strpeti, se je zatekel semkaj v ta skriti kotiček, kamor ni nihče vedel za njim. Vselej je vzel v roke mali, pisani bič in ga ogledoval. Ob njem mu je vselej postalo lažje pri srcu in nova sila mu je napolnila dušo.

Dolgo je ogledoval bič; s prsti mu je pretipal vse vozle na jermenu. Nato ga je skrbno obrisal, pritisnil na trdi les svoje žgoče ustnice in svetla solza mu je zdrknila po licu. Globoko je vzdihnil in spet skrbno spravil bič nazaj za tram.

Zvečer sta se odpravila z materjo k stricu, kakor je bil obljubil. Vsa družba s planine je bila tam. Joza, sirar Vorenc in tudi planšarica Meta, tista z Uskovnice, o kateri so pravili, da je "grozna". Danes ga ni več dražila z mlečnozobim dečkom. Kakor z odraslim fantom je ravnala z njim.

Pojedina je bila velika in nazadnje so prinesli na mizo tudi gos. Lepo rumena in dišeča se je šopirila na belem krožniku in Vorencu so se zasvetile poželjive oči kadarkoli jo je pogledal. Takrat

je prišel med goste tudi Urh. Še ves bled in slaboten je bil. Usedel se je poleg Lipeta in mu ovil sluššano desnico okoli vratu.

Stric Balant pa je vstal in odrezal Lipetu najlepši kos pečenke. "Naš rešitelj si", je rekel vpričo vse družbe, "in ne vem, kako bi se ti prav zahvalil za tvoje junaštvo. Hišico v kateri stanujeta z materjo, vama podarim in še kos zemlje vama bom pridal, da se bosta lahko brez skrbi preživljala. Rad bi vama še kako pomagal, pa ne vem s čim. Sam nočeš ničesar povedati, kaj bi rad."

Tedaj je vstal pastir Joza in rekel: "Jaz pa vem, kaj bi Lipe rabil."

"Kaj?" je hitro pograbil Urh.

In Joza je začel pripovedovati, kaj je Lipetu obljubil profesor s kačami in zakaj se je Lipe tako gnal pri delu. "Zdaj je seveda dela konec in zaslužka tudi", je skončal Joza svoje besede.

Lipe je ob Jozovih besedah rdel, sram ga je skoraj bilo in silil je v Joza, naj neha. Ne, za to delo noče plačila. Šimnov Lipe ne prosjači, kakor ni prosjačil njegov oče.

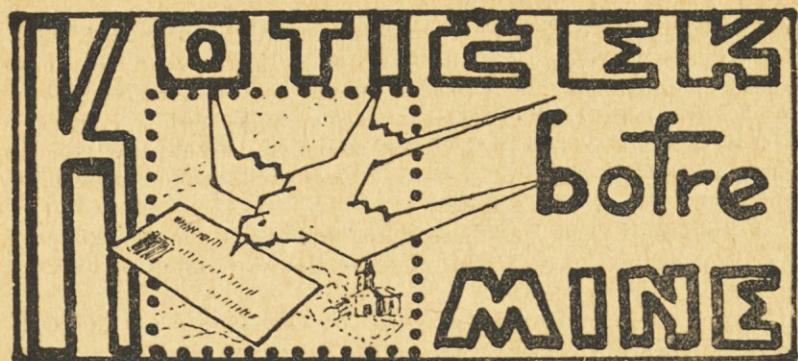
Stric Balant pa je rekel: "Radi mojega sina si moral prenehati z delom in si ob zaslužek, od katerega je odvisna tvoja bodočnost. Le svojo dolžnost storim, če ti to povrnem. Saj ni treba, da sprejmeš to kot darilo. Naj ti bo posojilo, ki mi ga boš enkrat vrnil. Ves se boš posvetil našim goram in vem, da bo nekdaj še kaj velikega iz tebe. Pokazal si že, da bo. Pa saj tudi ni čudno", je še dostavil, "ko pa imaš tako mater. Vesel sem, da imam tako sestro, prav zares sem je vesel."

In natočil je kozarce in vsa družba je napila Lipetu. Lipe sam pa je odrinil kozarec in rekel odločno: "Ne bom pil."

"Zakaj ne?" ga je ustavil stric. "Danes lahko piješ, danes slavimo tebe. Kdo ti brani?"

"Očetov duh", je tiho, skoraj sam zase odgovoril Lipe.

K O N E C.

Te dni mi je prinesel pismonoša debelo pismo iz Amerike. Zelo sem ga bila vesela. V njem mi gospod Gomišček, vodja slovenskega zavoda "Lipa" v Villa Madero poleg Buenos Airesa obširno opisuje svoj zavod in življenje v njem. Pismo je tako zanimivo, da se mi zdi greh, če bi ga vsaj deloma ne objavila. Vsega seveda ni mogoče natisniti, ker mora naš list skopariti s prostorom. sti žilavosti in ljubezni do svojega materinega jezika ustanovil v tujini ta vzgojni zavod, kateremu želim, da bi čim lepše uspeval:

"Začetek je zelo težak, ker nimamo zadosti učnih in pomožnih moči. Če bi naše finance dovoljevale, bi jih seveda že našli. Na Takole nam piše gospod vodja, ki je v svoji veliki požrtvovalnosti učenci so izvečine revnih staršev. Kljub temu pa nismo taki nemaniči in smo prav te dni dokončali zidavo precej obširne dvorane, ki nam bo za sedaj služila kot spalnica za gojence.

Med gojenci je polovica dečkov tujih narodnosti. Tako imamo med nami mlade Grke, Angleže, Argentine, tudi enega Francoza in enega polérnea, čegar mati je Indijanka. Dečko je zelo burne narave in napol divje krvi. Vendar pa je dobrega srca in zelo radodaren. Le sile ne strpi. Gospoda voditelja spoštuje in uboga.

Večina gojencev pa je seveda Slovencev in sicer Primorcev. Med seboj se dobro razumejo. Ker pa je občevalni jezik v našem zavodu slovenski, so se tudi gojenci tujih narodnosti že precej privadili naše mile govorice. Z voditeljem sicer lahko kramljajo v španščini, drugače pa je z našo staro materjo, ki je šele pred nekaj meseci prišla iz Gorice, pa ima v našem zavodu veliko vlogo, ker skrbi za red po spalnicah. Ne zna sicer razen slovenskega nobenega drugega jezika, pa se vendar rada pomenkuje z našimi

fantiči. Takole jim pripoveduje: "Jaz sem Slovenka in se argentinski ne bom učila. Raje se vi učite slovenski, ki ste mladi." Spočetka so jo samo debelo gledali, sedaj pa so jo že vzljubili in prav prijetno kramljajo z njo. Pristrčno se jim smejimo, kadar jo prosijo: "Gospa malo kruha! — Gospa, lejte, lahko noč!"

Zelo ljubimo pevske ure. Tu ni med nami nikake razlike. Vsi pojemo slovenski. Seveda urežemo včasih tudi kako argentinsko vmes, to pa radi šolskega reda.

V tukajšnji farni cerkvi nastopa naš mladi zbor dečkov vsako nedeljo pri sv. maši. Pesmi so sicer španske, napevi pa so, kolikor le mogoče, slovenski.

Naš zavod je še mlad. Zemljišče obsega 2100 m². Odplačuje mo ga na mesečne obroke. Razdeljeno je na zelenjadni, sadni in cvetlični vrt. Dalje imamo poseben prostor za kokošjerejo, za igrišče; in pa poslopje, ki ima kuhinjo, dve sobi, spalnico za gojence in jedilnico, ki nam za sedaj služi tudi še za učilnico, molilnico in sprejemno sobo. Kljub vsemu pa smo z uspehi zadovoljni: težko je najti Ameriko v Ameriki."

Takole pismo gospoda Gomiščka. Upam, da vas je vse zanimalo. Kaže nam, kaj lahko stori en sam človek, če ima trdno voljo in veselje do dela.

Upam, gospod vodja, da se boste še kaj oglasili in nam še kaj povedali iz vašega zanimivega dela in življenja.

Obenem s tem pismom gospoda Gomiščka sem dobila tudi dve pisemci njegovih gojencev. Prva mi piše mala Vida:

Draga botra Mina!

Kako hudo mi je bilo, ker Vam nisem preje pisala. Pa nisem sama kriva. Pošta ni bila v redu. Številka 80. Duhovnega življenja se je na pošti izgubila. Najbolj zanimiva se vedno najraje izgubi. Treba jo je bilo iti iskati tja, kjer je Duhovno življenje doma. Tako sem jo dobila šele te dni. Oj, kako sem je bila vesela. Še bolj pa Vašega pristrčnega pisma. Slike Vam ne bom odrekla. V prihodnjem polletju bom šla k prvemu sv. obhajilu. Atek mi je obljubil, da me bo dal takrat slikati. Ena slika bo za Vas. Na Jesenice bom tudi zares prišla, ko bom velika. Tako rada bi zrasla hitro, hitro. Sedaj hodim v drugi razred. Sicer se ne bom hvalila, vendar učiteljice pravijo, da sem pridna. Imam tudi mamico, ki zna prav lepo peti. Je pela še v sončni Gorici, v cerkvi. Sedaj pojemo tu v zlati svobodi, ki nam jo daje Argentinska republika. Pa upamo, da bomo srečni in veseli spet kdaj peli pod ljubim domačim krovom, kjer je najlepše. Z mamico, nonico in atekom Vas pozdravlja
Vaša
Vida.

Ljuba Vida!

Veš, dragica, prav lepo je od tebe, da se nečeš sama hvaliti. Saj veš, kakšen pregovor imamo Slovenci: Lastna hvala, cena mala. Skrbi pa, da te bodo gospodične učiteljice lahko vedno hvalile, kakor so te doslej. Če drugi

človeka hvalijo, to drži. Tvoje slike se že veselim. Saj bi tudi jaz tebi poslala svojo sliko, pa mi prav zdaj manjka pet zob v zgornji in trije v spodnji čeljusti. Taka šrba pa vendar ne morem k fotografu, da me ovekoveči, kaj bi pa moji malčki po svetu počeli, če bi videli kakšno škrbasto botro imajo. Počakala bom, da mi nemara kdaj zrastejo novi zobje; potem bom šla k slikarju, da me prav lepo napravi. Takrat bom tudi tebi poslala eno teh slik. Samo nič ne morem obljubiti, kdaj bo to. Starim ljudem zobje počasi rastejo, navadno jih preje pokosi bridka smrt. Bogve, če ne bo tudi z menoj tako neusmiljena.

Rada bi Vas enkrat slišala, kako požete v Vašem zavodu naše lepe slovenske pesmi. Pesem gre človeku najbolj do srea. Prepričana sem, da znaš tudi ti lepo peti in bo nekdanj iz tebe postala prav tako imenitna pevka, kot je sedaj tvoja mamica. Pozdravi jo prav lepo in ateka seveda tudi in nonico tudi, ker si tako pridna, ti pošiljam za darilo majhno knjižico. Upam, la ti jo bo pošta v redu dostavila.

Prav lepo te pozdravljam, dragica, in le še piši tvoji
botri Mini.

Spoštovana botra Mina!

V imenu vseh sogojencev Slovencev in Neslovencev se Vas spominjam. Tako so me prosili. Hvala Vam, da nam pišete, tudi mi ne bomo nikoli pozabili na Vas. Naš g. voditelj nam vedno govori o Sloveniji in takrat omenja vselej tudi Vas. Bog ve, če se ne bomo kdaj še od blizu spoznali. Jaz sem iz Gorice, moji tovariši so pa od vsepovsod. Rad jih imam, pa bi le najraje živel med samimi Slovenci.

V imenu vseh gojencev Vas srčno pozdravljam Vaš prijateljček
Niko Jamšek.

Dragi Niko!

Kakor ti, želimo tudi mi vsi v domovini, da bi Slovencev kdaj zasijali lepši dnevi in bi bili združeni v skupni domovini. Upajmo, da se kdaj to še zgodi. Če bomo imeli trdno in živo vero, in bomo temu cilju posvečali vse svoje moči, gotovo naše upanje ne bo prazno. Posebno Vi, mladei, se morate zdaj vaditi in pripravljati svoje mlade sile, da jih boste nekdan lahko postavili v službo svoje domovine, ki je tako bridko preizkušena. Zlasti morate paziti, da svojega lepega materinega jezika nikoli ne pozabite. Saj je najbolj žalostno, da se toliko naših izseljencev odtuji svojemu narodu. In zlasti mladi izseljenčki pravijo, da kaj hitro pozabijo jezik, ki je jezik svojih staršev, ali pa ga celo nikoli ne spoznajo. Čeprav smo ločeni, bo narod živel, če se bomo tudi v tujini zavedali, da smo Slovenci. Propadli bomo le tedaj, če bomo sami odpadli in se potujčili. Prepričana sem, da boš ti vedno ostal zaveden Slovenec in s teboj vred vsi tvoji tovariši Slovenci, ki se vzgajajo s teboj.

Pošiljam ti majhno knjižico v spomin. Pridno jo čitaj. Iz nje boš spoznal naše pesnike in pisatelje. Veliko lepega in zanimivega ti bodo povedali. Prisrčno te pozdravljam

botra Mina.

Botra Mina tudi prav lepo pozdravlja vse ostale gojence zavoda, ki so se je tako prijazno spomnili in ji poslali pozdrave. Podpisali so se: Rudolf Pregelj, Ivan in Edi Valentič, Evgen Satej, Jože Rijavec, Ruben Sarmiento, Carlos Patteto, Basilio in Pablo Calibiotis, Oscar Selavuno, Victorio Cangello, Osvaldo Caballero.

Upam, da sem Vaša imena prav prepisala. Pozdravljeni!

Botra Mina.

Jugoslavija: Zadrúžna gospodarska banka v Ljubljani, Miklošičeva cesta,
s pripombo: za Duhovno življenje, Buenos Aires.

Brasil: Banco Germánico, Rio de Janeiro, Rua Alfandega 5 — Banco Germánico, Sao Paulo, Rua Alvarez Penteado 19 — Banco Germánico, Santos, Rua 15 de Noviembre 164 — Banco Holandés, Sao Paulo, Rua da quintanda 9.

Paraguay: Banco Germánico, Calle Peas. Franco esq. Chile,

Chile: Banco Germánico de la A. S., Santiago, Calle Huerfanos 833.

Banco Germánico, Valparaíso, calle Pratt 238.

Francija, Belgija in Luksemburg: Banque Baruch et Cie., Paris, 15 rue Lafayette.

Holandsko: Holandsche Bank — Unie N. V., Heerengracht 432, Amsterdam,

Nemško: Deutsch-Südamerikanische Bank A. G., Mohrenstrasse 20, Berlin.

Naročniki iz Severne Amerike nam najenostavnejše nakažejo naročnino v
čeki The Chase National Bank of The City of New-York, ki ima svoje po-
družnice po vseh večjih severoameriških mestih. Čeki naj se glase na:

Administration of The Spiritual Life, Buenos Aires, Argentina.

SLOVENSKA KROJAČNICA IN TRGOVINA

z manufakturnim blagom po konkurenčnih cenah.

Priporoča se: Sebastian Mozetič

Buenos Aires

OSORIO 5025 (La Paternal)

Banque Baruch et Cie.

BANKA JUGOSLOVENSKIH IZSELJENCEV V FRANCIJI,
BELGIJI, HOLANDIJI IN LUKSEMBURGU

15, RUE LAFAYETTE, 15
PARIS, FRANCE

Najhitreje in pod najugodnejšimi pogoji pošilja denar v
domovino. Nakažite nam svote, ki jih želite poslati v domo-
vino potem čekov, ki se glasijo na francoske franke in so
plačljivi v Parizu, ali na čeke v angleških funtih, plačljive
v Londonu.

Banco Germánico

DE LA AMERICA DEL SUR

Av. L. N. Alem 150 - BUENOS AIRES - 25 de Mayo 149-59

PODRUŽNICE V JUŽNI AMERIKI:

BUENOS AIRES	CHILE	BRASIL	PARAGUAY
Mercado de Abasto	SANTIAGO	RIO-SANTOS	C. Pres. Franco
Corriente 3223	VALPARAISO	SAO PAULO	ASUNCION

HRANILNICA:

Komu boste zaupali Vaše prihranke?

Banco Germánico Vam nudi popolno varnost in primerne obresti!

DENARNE POŠILJKE:

Potom katere banke boste poslali denar svojim domačim?

Banco Germánico sprejema vso odgovornost, da bo Vaš nalog najtočneje, najhitreje i najvarneje izvršen.

VOZNE KARTE:

Kje boste kupili ladijsko vozno karto?

Banco Germánico je predstavnik vseh parobrodskih družb in Vam more nuditi bodisi vozovnice bodisi pozivnice pod najugodnejšimi pogoji.

IZSELJENSKA POŠTA:

Kam naj Vam pošiljajo pošto, če nimate stalnega bivališča?

Banco Germánico raspolaga s posebnim oddelkom za izseljensko pošto, ki Vam jo hrani ali brezplačno pošilja na Vaš najnovejši naslov.

Naše uradne ure: od 8½ do 7 zvečer; ob sobotah do 12½.

SIGURNOST! BRZINA! USLUŽNOST! POVERJENJE!